

FEMINISME

DE TWEDE FEMINISTISCHE GOLF IN VLAANDEREN

WERKDOCUMENT 'VROUWEN EN MANNEN AAN HET WERK'

De grafieken en tabellen waar we naar verwijzen, staan achteraan dit document.

MANNENBEROEPEN, VROUWENBEROEPEN, GEMENGDE BEROEPEN

Document 1 - 4

Bekijk document 1 en 2.

- Welke beroepen vind je in zowel in document 1 als 2 terug, dus zowel in de lijst van de meest voorkomende beroepen als in die van de minst-gesegregeerde beroepen?
- In hoeveel van de 30 meest uitgeoefende beroepen zijn er dus +/- evenveel vrouwen als mannen aanwezig?
- Vind je dat veel of weinig? (bijkomende info: op de 100 meest uitgeoefende beroepen zijn er 19 waar het m/v-verschil kleiner is dan 10%).

In document 3 en 4 zie je de beroepen waar de kloof tussen vrouwen en mannen het grootst is. Je kan voor elk beroep ook zien of en hoe de situatie tussen 1993 en 2010 evolueerde. Hoe zou het komen dat in het ene beroep het verschil m/v verkleint en in het andere niet.

HIËRARCHIE EN PRESTIGE VAN BEROEPEN

Document 1, 2, 5 en 6

Kijk in document 1 naar het percentage mannen en vrouwen bij leerkrachten lager en secundair onderwijs. Bijkomende informatie: van de kleuterleid/st/ers is meer dan 97% vrouw. Wat leid je daaruit af?

In document 2 zie je dat 'vorser aan de universiteit' één van de minst gesegregeerde beroepen is. Bekijk nu document 5. Het geeft het carrièreverloop van onderzoekers aan de universiteit aan, van beginnend (assistent, links) tot het hoogste niveau (hoogleraar, rechts). Wat zie je gebeuren? Om welke segregatie gaat het, horizontale of verticale?

Zie je in de bedrijfswereld (document 6) iets gelijkaardigs als in de universiteit, of net niet?

COMBINATIE ARBEID EN GEZIN

Document 7, 8, 9

Bekijk document 7, over hoe het aantal kinderen de positie op de arbeidsmarkt beïnvloedt. Gebeurt dat op dezelfde manier bij mannen als bij vrouwen? Zie je een verband met document 8-9?

DE LOONKLOOF

Document 10

Lange tijd lagen mannenlonen systematisch hoger dan vrouwenlonen: het verschil wordt de loonkloof genoemd. Sinds 1975 is het wettelijk verboden verschillende loonschalen te hanteren voor mannen en vrouwen. Bekijk document 10. Hoe staat het met de loonkloof vandaag? Welk loon bekijk je best wanneer je de impact van deeltijds werk op de loonkloof wil wegfilteren, het uurloon of het jaarloon?

Elk jaar brengen Zij-Kant en het ABVV de loonkloof onder de aandacht op 'equal pay day'. Je vindt filmpjes en meer over die campagnes op www.equalpayday.be.

DOCUMENTEN

Document 1

DE 30 MEEST UITGEOEFENDE BEROEPEN IN BELGIË IN 2010 gerangschikt naar de verhouding vrouwen/mannen

In de eerste kolom staan de 30 beroepen opgenoemd die het meest werden uitgeoefend in België in 2010. Het is een selectie uit een langere tabel, met de 100 meest uitgeoefende beroepen. Het cijfer voor elk beroep geeft aan welk beroep het meest wordt uitgeoefend (1) en welk het minst (30). De beroepen zijn gerangschikt op het percentage vrouwen die erin actief zijn (kolom “% V”, van laag naar hoog) – of het percentage mannen (laatste kolom, “% M”, van hoog naar laag). De andere kolommen geven het aantal personen in absolute cijfers.

TITEL BEROEP	TOTAAL	Aantal V	% V	Aantal M	% M
29 Timmerlieden, schrijnwerkers en parketvloerleggers	42.518	717	1,7%	41.801	98,3%
8 Andere bestuurders van motorvoertuigen (behalve autobus)	97.274	3.618	3,7%	93.657	96,3%
24 Burgerlijke, industriële en technische ingenieurs	54.621	5.740	10,5%	48.880	89,5%
6 Opzichters, ploegbazen van arbeiders en soortgelijken	111.332	15.202	13,7%	96.130	86,3%
12 Informatici, systeemanalisten	83.320	13.588	16,3%	69.732	83,7%
11 Warenbehandelaars	83.471	14.868	17,8%	68.603	82,2%
22 Bedrijfsleiders e.d. (privé) (niet in dienstverb.) uitg. 0,6	61.908	12.379	20,0%	49.530	80,0%
18 Arbeiders kurk-, plastic- en rubberproductie	64.142	13.672	21,3%	50.470	78,7%
30 Handelsreizigers en handelsvertegenwoordigers	42.180	10.743	25,5%	31.437	74,5%
21 Groepshoofden kantoorpersoneel (privé) (uitgezonderd 0,6)	62.521	19.187	30,7%	43.333	69,3%
27 Niet één van andere specialisten	44.106	17.395	39,4%	26.711	60,6%
28 Hotel-, restaurant- en caféhouders (horeca)	43.690	17.261	39,5%	26.430	60,5%
20 Kleinhandelaars	62.735	26.930	42,9%	35.805	57,1%
25 Koks	45.665	21.837	47,8%	23.827	52,2%
16 Expertboekhouders – boekhouders	71.442	36.181	50,6%	35.261	49,4%
5 Schoonmakers van burelen en soortgelijken	112.959	60.806	53,8%	52.153	46,2%
15 Bedienden financiële transacties, verzekeringsverrichtingen	72.886	39.456	54,1%	33.430	45,9%
9 Andere bedienden n.e.v.	91.723	53.941	58,8%	37.782	41,2%
4 Leraren, regenten (secundair onderwijs)	146.006	87.710	60,1%	58.296	39,9%
23 Zaalknechten, kelners en soortgelijken	60.148	38.545	64,1%	21.603	35,9%
7 Bedienden openbare diensten n.e.v.	109.430	71.661	65,5%	37.770	34,5%
1 Verkopers, winkelbedienden, demonstrateurs e.a. (n.e.v.)	184.136	129.080	70,1%	55.056	29,9%
2 Bedienden administratief werk en redactie (privé)	155.604	113.373	72,9%	42.232	27,1%
14 Maatschappelijke en sociale assistenten, sociale werkers	78.946	59.432	75,3%	19.514	24,7%
19 Onderwijzers, onderwijzeressen (lager onderwijs)	63.047	52.735	83,6%	10.312	16,4%
26 Sjouwers, werkvrouwen, schoonmakers en soortgelijken	45.384	38.784	85,5%	6.600	14,5%
3 Gediplomeerde verplegers en ziekenoppassers	153.206	135.141	88,2%	18.065	11,8%
17 Secretarissen, secretaresses	67.610	62.895	93,0%	4.716	7,0%
10 Kinderopassers en helpsters in het huishouden	90.817	88.129	97,0%	2.688	3,0%
13 Huishoudelijke schoonmaaksters	82.983	81.485	98,2%	1.497	1,8%

Bron: Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie van de FOD Economie.

Url: http://statbel.fgov.be/nl/statistieken/cijfers/arbeid_leven/werk/beroepen/

Document 2

DE MINST GESEGREGEEDE BEROEPEN IN BELGIË, 2010 (minder dan 10% verschil tussen vrouwen en mannen)

TITEL BEROEP	VROUWEN		MANNEN	
	AANTAL	%	AANTAL	%
Schrijvers, journalisten en soortgelijken	4.980	40,3%	7.386	59,7%
Architecten en stedenbouwkundigen	8.701	40,5%	12.791	59,5%
Artsen, geneesheerspecialisten en chirurgen	16.070	41,5%	22.692	58,5%
Beheerders onderwijsinstellingen	4.365	42,4%	5.924	57,6%
Andere intermediaire beroepen	3.867	42,5%	5.238	57,5%
Kleinhandelaars	26.930	42,9%	35.805	57,1%
Hoger administratief personeel (openbaar bestuur)	16.265	45,5%	19.517	54,5%
Diensthooften van het openbaar bestuur	7.476	45,8%	8.862	54,2%
Universiteitsprofessoren (hoger onderwijs)	9.540	46,2%	11.099	53,8%
Groepschefs bureaupersoneel in de privésector	17.228	46,7%	19.653	53,3%
Koks	21.837	47,8%	23.827	52,2%
Advocaten en juridische adviseurs	13.419	48,7%	14.135	51,3%
Vorsers (universiteit)	8.514	49,1%	8.822	50,9%
Expertboekhouders – boekhouders	36.181	50,6%	35.261	49,4%
Internationale functionarissen	8.955	53,0%	7.948	47,0%
Schoonmakers van burelen en soortgelijken	60.806	53,8%	52.153	46,2%
Bedienden financ. transacties, verzekeringsverricht.	39.456	54,1%	33.430	45,9%
Hulpscheikundigen en laboranten	14.887	57,2%	11.128	42,8%
Andere bedienden n.e.v.	53.941	58,8%	37.782	41,2%

Bron: Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie van de FOD Economie. Selectie uit de lijst van 100 meest uitgeoefende beroepen in België.

Document 3

BEROEPEN WAARIN VOORAL VROUWEN ACTIEF ZIJN (BELGIË, 1993-2010)

AANDEEL VROUWEN T.O.V. ALLE WERKENDE, IN % VAN HET TOTAAL	1993	1999	2006	2010
Vrouwen - alle beroepen	40,3%	42,4%	43,9%	45,2%
Diëtiste	>99%	96,8%	83,7%	99,0%
Huishoudelijke schoonmaakster	96,5%	97,8%	>99%	98,2%
Kleuterleidster	98,2%	>99%	98,7%	97,6%
Kinderoppas en gezinshelpster	98,0%	98,6%	98,3%	97,0%
Secretaresse	93,6%	94,0%	93,5%	93,0%
Directiesecretaresse	94,6%	96,6%	93,5%	90,8%
Ziekenverzorgster en hulpverpleegster	91,5%	82,3%	94,1%	89,5%
Verpleegster	90,6%	87,8%	88,8%	88,2%
Apothekersassistente	88,7%	90,4%	92,9%	87,3%
Schoonmaakster en ruitenwasser	90,6%	87,8%	87,5%	85,5%
Kapster en schoonheidsspecialiste	76,0%	77,2%	78,3%	85,1%
Onderwijzeres in het lager onderwijs	71,8%	76,7%	79,4%	83,6%
Kassierster, loketbediende	78,0%	80,0%	80,9%	80,6%
Receptioniste	85,7%	76,7%	83,5%	80,2%
Bediende in de boekhouding	68,7%	74,2%	72,3%	77,8%
Maatschappelijk assistente	76,8%	74,2%	73,3%	75,3%
Bibliothecaris, documentaliste	75,5%	78,6%	75,7%	74,5%
Apotheker	49,4%	64,3%	63,3%	71,8%
Verkoopster en winkelbediende	78,9%	76,7%	75,5%	70,1%
Airhostess en stewardess	80,7%	81,1%	83,8%	68,3%

Document 4

BEROEPEN WAARIN VOORAL MANNEN ACTIEF ZIJN (BELGIË, 1993-2010)

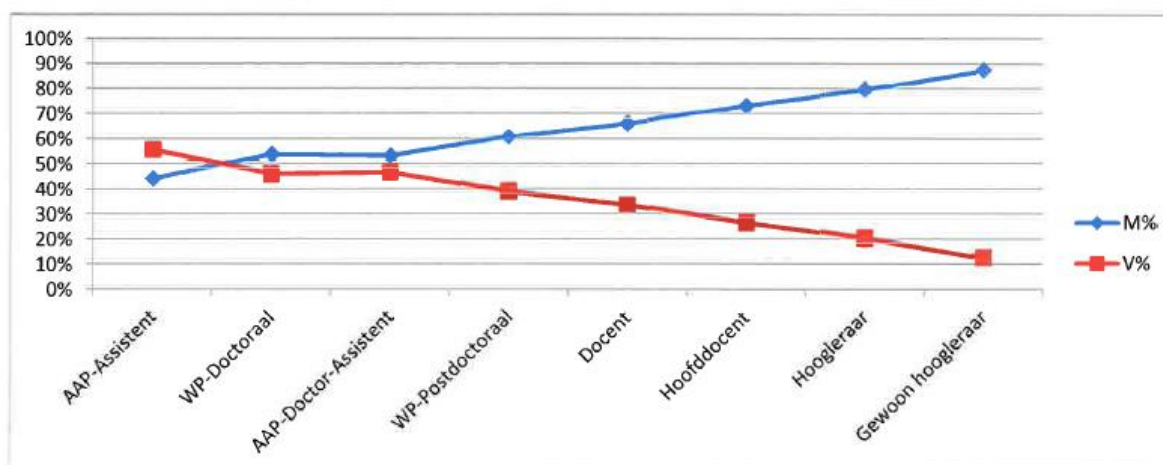
AANDEEL MANNEN T.O.V. ALLE WERKENDE, IN % VAN HET TOTAAL	1993	1999	2006	2010
Mannen - alle beroepen	59,7%	57,6%	56,1%	54,8%
Bestuurder van grondwerk- en bouwmachines	>99%	>99%	>99%	>99%
Bouwvakker	>99%	>99%	>99%	>99%
Houthakker en bosarbeider	>99%	>99%	95,1%	>99%
Havenarbeider, scheepslader en -losser	97,8%	>99%	97,1%	98,9%
Pompier	>99%	>99%	98,5%	98,9%
Elektriciens	96,8%	>99%	>99%	98,7%
Lasser en brander	99,0%	98,4%	97,7%	98,5%
Loodgieter	>99%	99,0%	98,8%	98,3%
Automechaniciens	97,9%	97,4%	98,6%	98,3%
Timmerman, schrijnwerker, parketlegger	>99%	98,5%	>99%	98,3%
Meubelmaker	95,5%	89,9%	95,7%	97,2%
Elektromechaniciens en elektromonteur	95,3%	93,2%	93,9%	96,2%
Straatveger en vuilnisman	98,4%	96,3%	96,8%	94,5%
Schilder, behanger en decorateur	98,1%	97,5%	95,6%	93,5%
Beenhouwer	89,5%	84,6%	88,5%	90,7%
Ingenieur	93,9%	90,5%	87,3%	89,5%
Buschauffeur	96,1%	95,6%	90,7%	88,3%
Opzichter en ploegbaas	92,2%	90,8%	88,1%	86,3%
Informaticus en systeemanalist	77,9%	84,3%	83,9%	83,7%
Politieagent (en rijkswachter)	97,9%	91,2%	81,8%	83,4%

Bron: Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie van de FOD Economie.

http://statbel.fgov.be/nl/statistieken/cijfers/arbeid_leven/werk/beroepen/

Document 5

MANNEN EN VROUWEN IN DE ACADEMISCHE WERELD, 2013

Bron: Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR), 2013. <http://www.vlir.be/media/docs/Gelijkheden/schaardiagram.pdf>

Document 6

AANDEEL VROUWEN EN MANNEN BIJ BEDRIJFSLEIDERS EN HOGER KADERPERSONEEL IN VLAANDEREN (LOONTREKKENDEN)

	2000		2010	
	AANTAL	%	AANTAL	%
Vrouwen	22.909	25,3%	48.755	36,5%
Mannen	67.621	74,7%	84.758	63,5%
Totaal	90.529	100,0%	133.513	100,0%

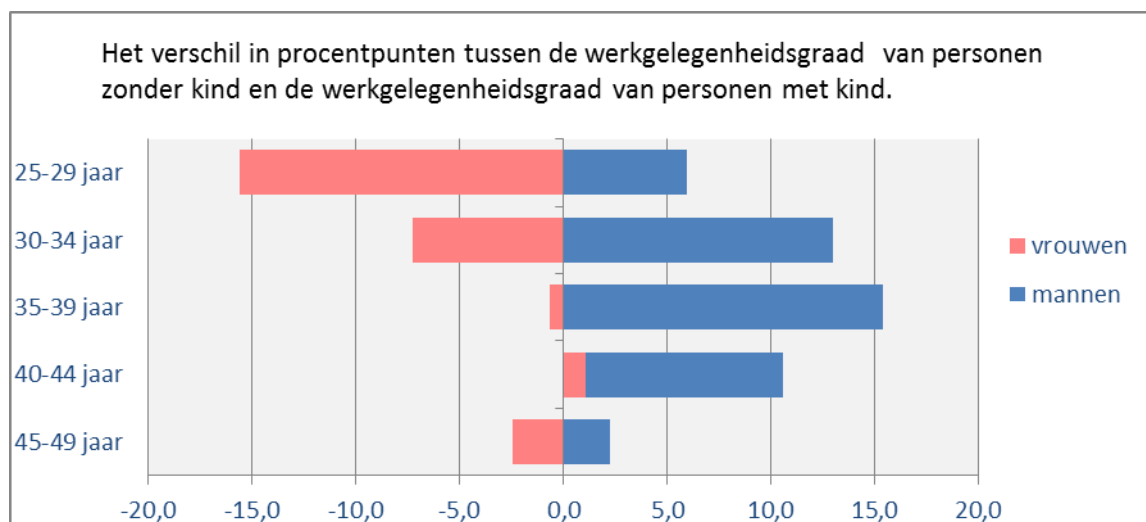
Bron: Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie van de FOD Economie.

http://statbel.fgov.be/nl/statistieken/cijfers/arbeid_leven/werk/

Document 7

Onderstaande grafiek komt uit een onderzoek van de Federale Overheidsdienst Economie naar de combinatie van arbeid en gezin in België (2010). Het persbericht erbij geeft volgende uitleg:

Hoe lees je deze grafiek? De gekleurde balken verschijnen aan de minzijde (rechts) wanneer mensen met kinderen minder werken dan mensen zonder kinderen. Hoe groter het blok, hoe groter het procentueel verschil tussen wel kinderen of geen. Aan de rechterzijde verschijnen de balken wanneer mensen méér gaan werken wanneer ze kinderen hebben. Je ziet al meteen dat de roze balken (vrouw) allemaal links staan, en de blauwe rechts. Je kan ook zien welke invloed leeftijd heeft.

Bron: Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie

Persbericht met uitleg: http://statbel.fgov.be/nl/binaries/PERSBERICHT%20ad-hoc%20EAK2010-Werk%20en%20Gezin_tcm325-235353.pdf

Document 8

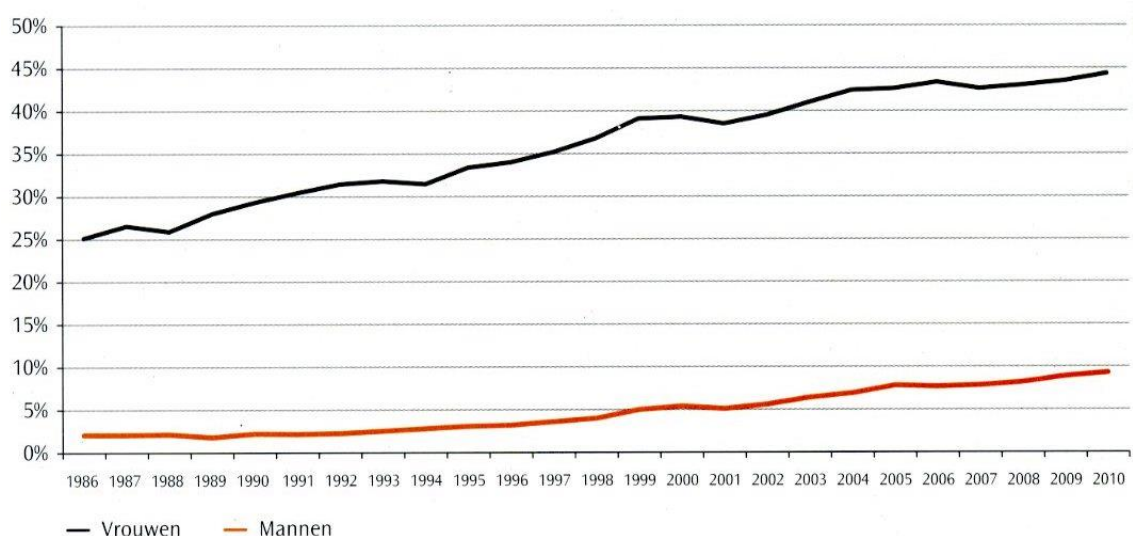
M/V-VERHOUDING BIJ VOLTIDJSE EN DEELTIJDSE LOONTREKKENDEN (2010)

	Vrouwen	Mannen	Totaal
Voltijds	35,1%	64,9%	100,0%
Deeltijds	80,8%	19,2%	100,0%
Totaal	46,9%	53,1%	100,0%

Bron: Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen, *Vrouwen en mannen in België: genderstatistieken en genderindicatoren*, Brussel, 2011, p. 125. (Basis: ADSEL, Enquête naar de Arbeidskrachten, 2010)

Document 9

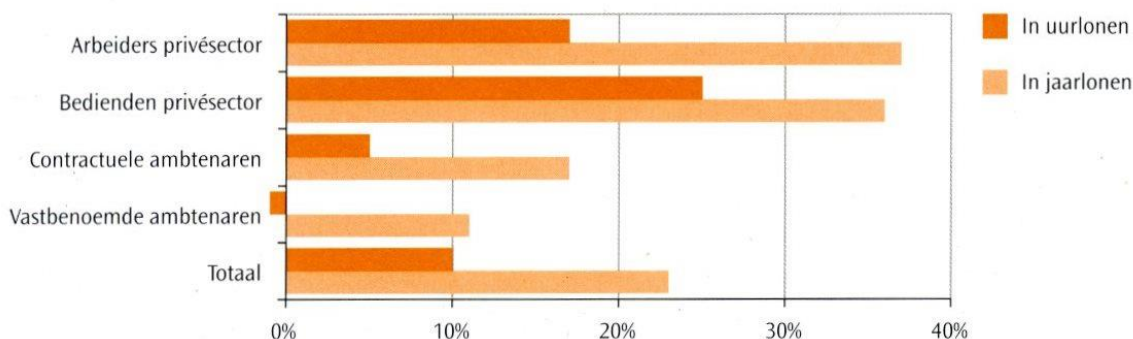
EVOLUTIE IN DE DEELTIJDSE ARBEIDSGRAAD NAAR GESLACHT (1986-2010)

Bron: Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen, *Vrouwen en mannen in België: genderstatistieken en genderindicatoren*, Brussel, 2011, p. 124. (Basis: ADSEL, Enquête naar de Arbeidskrachten, 2010)

Document 10

LOONKLOOF IN UUR- EN JAARLONEN NAAR STATUUT (2008)

Bron: Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen, *Vrouwen en mannen in België: genderstatistieken en genderindicatoren*, Brussel, 2011, p. 62. (Basis: Federaal planbureau & ADSEL, Enquête naar de Structuur en de verdeling van de lonen, 2010)